

<p>כב' השופטת הילה גלבע</p>	<p>בפני</p>
<p>א.נ.מ. ... ע"י ב"כ עו"ד תרצה פאוסט גילה</p>	<p>תובעת</p>
	<p>נגד</p>
<p>ד.מ. ... ע"י ב"כ עו"ד אידה לנדמן עזר</p>	<p>נתבע</p>
<p>בעניין הקטינים : א'...ת"ז ..., ת.ל.2007 ב'...ת"ז...ת.ל.2011 ג'...ת"ז ... ת.ל.2012 ד'...ת"ז ... ת.ל.2014 ה'...ת"ז ... ת.ל.2017</p>	

החלטה

הכרעה בעניין הקטינים (כבני 7, 10, 12, 12.9, 17), אשר ניתנת בהמשך להחלטתי מיום 24.1.24, על רקע טענות של הסתת הקטינים על ידי האב, ולנוכח המלצת העו"ס לצמצום זמני השהות בין האב לקטינים, ולאחרונה אף המלצתה להורות על העברת משמורתם של הקטינים לאם באופן מיידי; ובנוסף, בקשות העו"ס והאם להטיל סנקציות על האב לשם קיום החלטותיי לעניין זמני השהות ולעניין ההליך הטיפולי המשפחתי.

ההחלטה מיום 24.1.24

1. החלטה זו הינה **המשך ישיר** להחלטתי מיום 24.1.24.
2. במסגרת ההחלטה האמורה ציינתי כי טובת הקטינים מחייבת קיום קשר רציף ומשמעותי עם שני הוריו, סקרתי את תסמונת הניכור ההורי ופירטתי את הסיכון והנזקים שעלולים להיגרם לקטינים בעטייה, והצורך לנקוט באמצעים טיפוליים **מיידיים** כדי לגדוע תופעה זו, בהתחשב ב"זמן ילד".
3. בהחלטתי הנ"ל עמדתי על תמימות הדעים של כל גורמי המקצוע המעורבים בדבר קיומה של **הסתה ברורה, העולה כדי ניכור הורי, מצד האב כנגד אמם**, ובייחוד של הבן ב' (שכיום הוא כבן ה-13.5 שנים); חשש אשר כפי שקבעתי באותה החלטה **"עשוי לחלחל ולהשליך אף על יתר אחיו"**. (סעיפים 27-28 להחלטה).
4. לנוכח הרושם האמור, ניתנה זה מכבר המלצת העו"ס **לצמצום זמני השהות** בין האב לבין הילדים, אשר העו"ס התריעה כי ככל שהדבר לא יסתייע **יהא צורך לשקול צמצום נוסף של זמני השהות** בין האב לילדים **ואף העברת משמורת לידי האם** כדי להפחית את השפעת הגורם המנכר על הקטינים (סעיף 29 להחלטה; והמלצת העו"ס מיום 28.12.23).
5. חרף המלצות העו"ס, בהחלטתי האמורה, נעתרתי לבקשה האב **למתן הזדמנות נוספת להפעלת סמכותו ההורית לשם קיום זמני השהות כסדרם**, וזאת לנוכח נכונות האב בדיון שהתקיים לפני ביום 15.1.24, לשתף פעולה עם ההליך הטיפולי, כאשר ניכר שכאשר נעשה מצדו מאמץ אזי הבן ב' מגיע להתראות עם אמו, אף אם לפרקי זמן קצרים, ובנסיבות בהן האפוטרופסית לדין עמדה על חשיבותו של הליך טיפולי מותאם לבן ב' שעשוי לסייע לו לשנות את

התפיסה לגבי אמו באופן שיעלה בקנה אחד עם טובתו.

6. בהחלטתי, הבהרתי לאב כי עליו להפעיל את סמכותו ההורית ולדאוג שגם הבן ב' יגיע לזמני שהות סדירים וקבועים עם האם, בהתאם להחלטה המחייבת שניתנה לעניין זה, למצער פעם בשבוע ובסופי שבוע; וככל שאתרשם כי לא חל שינוי במצב, או חלילה חל שינוי לרעה בו, **אשקול להורות על צמצום זמני השהות עם ההורה שאתרשם כי הסית את הילדים או מי מהם כנגד ההורה האחר.** (סעיפים 45 ו-47 להחלטה).

7. כן הוריתי כי "בהינתן כי ב' מצוי כעת בפועל בביתו של האב מרבית הזמן, על האב להבין כי ככל שהבן ב' לא יגיע לטיפול במועדים שייקבע המומחה, **הרי שהדבר ייזקף לחובתו ולא אהסס להטיל עליו סנקציות מתאימות לשם ביצוע החלטה זו ומתן סיכוי להליך הטיפול הנחוץ למשפחה ולקטינים עד מאוד**" (סעיף 41 להחלטה).

8. במסגרת החלטתי האמורה נתתי הוראות בדבר שילובה של המשפחה ביחידה הטיפולית של מעברים לטיפול בקשיי קשר והוריתי לעו"ס לעדכן את בית המשפט על תחילת הטיפול במשפחה (עם שיגיע תורם ברשימת ההמתנה), וכי עד למועד תחילת הטיפול האמור ימשיכו הצדדים בטיפול המשפחתי אצל ד"ר סגל וישתפו עמו פעולה באופן מלא למען טובת ילדיהם. כן הוריתי על הפניית הצדדים לתיאום הורי בהתאם להסכמתם.

סקירת עיקרי ההליך לאחר החלטה מיום 24.1.24

9. בהתאם להסכמות הצדדים הוריתי בהחלטתי מיום 8.3.24 על מינויו של **מר ג'ף פרידמן כמתאם הורי** בעל סמכויות הכרעה בעניינם של הצדדים; המתאם ההורי סייע לצדדים בתיאום אירועים הקשורים לחתונת בנם שהיתה לאחרונה.

10. ביום 13.3.24 הוגש לפני דיווח העו"ס, **לו צורף עדכון של המומחה- ד"ר סגל, לפיו המצב המשפחתי ממשיך להחמיר**, הבן ב' אינו מגיע למפגשים המשותפים עם אימו אצל ד"ר סגל או לזמני השהות שנקבעו אצלה, האב בעצמו לא מגיע למפגשים עם ד"ר סגל וממשיך להסיר אחריות משמירה על זמני השהות אצל האם. בעדכוננו של ד"ר סגל הוא הציע זמני שהות של הבן ב' אצל אימו לחודש הקרוב לרבות לינה בשבתות וזאת לאחר שעד כה הוא לא נשאר ללון אצלה כלל. בנוסף הדגיש ד"ר סגל את אחריותו של האב ביישום זמני השהות, ולבסוף הציע כי בית המשפט ישקול הטלת קנסות על האב במקרים בהם זמני השהות או מפגשים שנקבעו עמו לא ימומשו. **העו"ס הצטרפה להמלצה זו לשקול הטלת קנסות על האב במקרים בהם הוא לא מיישם את החלטת ביהמ"ש הן לעניין זמני השהות של הילדים עם האם והן לעניין הבאתו של הבן ב' למפגשים הטיפוליים.** בנוסף, העו"ס שבה על המלצתה מיום 27.12.23 להפחתת זמני השהות של הילדים אצל האב מאחר ועולה כי הוא אינו לוקח אחריות על חלקו במצב המשפחתי, ואף מחריף אותו על ידי עירוב הילדים בקונפליקט תוך הפרות חוזרות ונשנות של החלטות ביהמ"ש.

11. בהחלטתי מיום 13.3.24 שבתי והוריתי לאב כי בהמשך להחלטתי מיום 24.1.24 עליו להפעיל את סמכותו ההורית ולדאוג לנוכחות ב' בבית האם בזמני השהות ולינתו אצלה. כמו כן, הבהרתי כי אני רואה בחומרה רבה את טענת המומחה כי האב לא הגיע לפגישות עמו בתואנות שונות ואף לא הביא את הבן ב'.

12. **האם מצידה עתרה בבקשה מיום 20.3.24 - להורות על הפחתה מיידית של זמני השהות של כל הקטינים אצל האב והטלת סנקציות על האב בגין כל הפרה של זמני השהות שנקבעו בהחלטה מיום 7.11.23 לגבי כל אחד מהילדים ביחד ולחוד, ובגין כל הפרה של חובתו להבטיח את הגעתו של הבן ב' למפגשים טיפוליים אצל ד"ר סגל. בבקשה זו טענה האם כי זמני השהות של כל הילדים עם האם - אינם מתקיימים, האב ממשיך בהסתת הקטינים ומסכל כל אפשרות לקיים הליך טיפולי אצל ד"ר סגל.**

13. **בהחלטתי מיום 21.3.24 שבתי והבהרתי לאב כי בהחלטתי מיום 24.1.24 ניתנה לו לפנים משורת הדין הזדמנות נוספת להוכיח כי בידו להפעיל סמכותו ההורית על ב' כמשמורן ולדאוג לקיום זמני השהות שנקבעו, להגעתו של ב' לפגישות הטיפול עם האם אצל המומחה כסדרן, להגיע בעצמו לפגישות הטיפול ולהתאים עצמו לפגישות שייקבעו על ידי המומחה, ושבתי והתריתי בפני האב להוראת סעיף 41 להחלטה מיום 24.1.24, כי לא אהסס להטיל עליו סנקציות לשם ביצוע החלטתי ומתן סיכוי להליך הטיפול הנחוץ למשפחה ולקטינים.**

14. **ביום 9.4.24 הוגש עדכון מטעם ד"ר סגל לפיו בפגישתו עם האם והבן ב', הודה ב' שהוא אינו מגיע אל האם על פי ההסדרים שנקבעו ותלה זאת בכך שהוא יודע מה האם כתבה לבית המשפט וטענתיה נוגדות את עמדתו. ב' הודיע כי לא יעמוד בהסדרי השהות שנקבעו וכן הוא סירב להגיע לפגישות עם המומחה לאורך כל תקופת בין הזמנים והפעם האחרונה שהגיע לפגישה עמו הייתה לפני חודש וחצי ביום 20.2.24. בנסיבות אלה בהן עלה כי ב' מעורה לחלוטין בסכסוך בין הוריו, פרטים שאינו מקבל מאמו שכן הוא אינו בקשר אתה. ב' מסרב לעמוד בדרישות זמני השהות בטענה כי המצפון שלו אינו מאפשר לו, וכן מסרב להגיע לפגישות הטיפוליות עמו. לדברי המומחה, אף סיכומים שנערכים בתיאום עם ב' לא מתקיימים בפועל, כי לאחר שהוא חוזר לבית האב הוא מחליט שלא לקיימם. בנסיבות אלה הבהיר המומחה כי "אני מתרשם כי ב' הינו 'כלי משחק' בידי האב שמשתמש בו ככלי ניגוח באם"; ולאור חוסר יכולתו לקדם את המצב, עתר המומחה להפסיק את מעורבותו הטיפולית בהליך זה.**

15. **ביום 9.4.24 עדכנה האפטרופסית לדין, לאחר שנפגשה עם הקטינים, כי תמונת המצב העדכנית היא כי כל הקטינים, למעט ב', מגיעים באופן יחסית עקבי וסדיר לבית האם, למעט "זליגות" מסוימות, שלטענת האם מקורן בהכונה של האב כלפי מי מהקטינים; תוך שהביעה צער ואף חשש למצבו הרגשי של ב'.**

16. **לנוכח דיווח האפטרופסית לדין מצאתי להיפגש עם הבן ב', וביום 14.4.24 התקיימה בלשכתי פגישה עם הבן ב', בנוכחות עו"ס יחידת הסיוע והאפטרופסית לדין, אשר סיכמו הוגש לתיק באופן חסוי על ידי עו"ס יח"ס ביום 18.4.24.**

17. **ביום 17.4.24 עדכנה האפטרופסית לדין בדבר מתווה מדורג לזמני השהות בין הבן ב' לאמו כפי שסוכם, בהמשך לשיחתי החסויה עמו. נאמר כי הקטין הסכים למתווה אך ביקש שתהיה לו אפשרות לשוחח עם האפטרופסית לדין במידה ויש קושי מסוים בנוגע למעבר בין מדרגות המתווה, כאשר האפטרופסית לדין ציינה כי הבהירה לב' שהוא תמיד רשאי לשוחח עמה אך השיחה אינה עוצרת את המתווה עליו סוכם ועליו לשתף פעולה עמו.**

18. **בהחלטתי מיום 18.4.24 נתתי תוקף של החלטה למתווה שסוכם עם הבן ב' תוך ששבתי והזהרתי את האב כי בהמשך להחלטתי מיום 24.1.24 עליו להפעיל את סמכותו ההורית לקיום המתווה האמור, לעודד את הבן לקיומו**

19. **ביום 9.4.24 הוגש לפני עדכון חסוי מטעם העו"ס** בנוגע לבת א', וכן הגישה העו"ס את המלצותיה והתייחסותה לעדכון המומחה בדו"ח גלוי מיום 22.5.24, בו **שבה על המלצתה מיום 13.3.24 בדבר הטלת סנקציות על האב** במקרים של הפרת החלטותיי **ושקילת צמצום זמני השהות של הילדים אצל האב**, כן עדכנה העו"ס כי מתאפשרת התחלת טיפול ביחידה הטיפולית במעברים באופן מיידי בימי רביעי בשעה 11:00 .

20. **בהחלטתי מיום 30.5.24 הוריתי על התחלת הטיפול במחלקת מעברים** ונעתרתי לבקשתו של ד"ר סגל להפסקת מעורבותו הטיפולית במשפחה, בהמשך להחלטה מיום 23.5.24.

21. **בעדכון מיום 6.6.24, האפוטרופסית לדין** עדכנה כי למרבה הצער **לא מתקיימים זמני השהות על פי המתווה שגובש לאחר הפגישה עם ב' ועל פי הסכמתו**; כאשר בפי ההורים גרסאות שונות בנוגע לסיבה לכך, אם כי אין חולק ביניהם כי הקטין ב' טרם לן בבית האם וטרם השתתף בארוחה שבת מלאה בביתה. לדברי האם הוא מגיע באמצע שבוע, לעיתים למספר שעות ולעיתים לזמן מועט, אך לא לן בביתה לא באמצ"ש ולא בשבת; האב מצדו טען כי הם מנסים לעמוד בהחלטות בית המשפט אך הייתה חוסר בהירות בעניין מחויבותו של הקטין להחלטות, והקטין הבין לדבריו שההחלטה אינה מחייבת אותו וזה נתון לשיקול דעתו.

22. לדברי האפוטרופסית, בשיחתה עם הקטין הוא טען שלא הבין שההחלטות מחייבות ולאחר מכן טען שינסה ללכת לארוחה בשבת הבאה שאחיו יהיו בבית האם - דבר שלא קרה בפועל. האפוט' לדין ציינה כי היא מבינה שיש נסיבות שלא תלויות בקטין כגון שבת ישיבה או אירוע רפואי, אך תחושתה הכללית הינה כי הקטין אינו מעוניין לעמוד בהסדרים שנקבעו, ככל הנראה גם בגלל תפיסת עולמו כעת שאינה מאפשרת לו להתנתק מכל מה שהוא חושב על האם ולנסות לפתוח דף חדש מולה, אם באופן הדרגתי. כן ייתכן שעדיין חסרה לו ברכת הדרך המלאה מהאב בעניין הקשר עם האם.

23. לשיטתה הקטין אינו אשם במצב שנוצר אלא הוא **קורבן של המציאות** שנוצרה. האפוט' לדין ציינה כי גם ד' בן ה-10 החל שלא לעמוד בהסדרים (לטענת האם לא הגיע בשבתות האחרונות לביתה) ונראה שיש גם הרבה "זליגות" קטנות לגבי שאר הילדים, מצב זה אינו פועל לטובת הקטינים ומובן שהם מושפעים מאי ההגעה של אחיהם הגדולים.

24. לדבריה, ב' וד' הם נערים בתחילת גיל ההתבגרות ונראה כי "זמן ילד" פה הינו קריטי ביותר לצורך עריכת שינוי וחשיבה על דרך הפעולה הנכונה. האפוט' לדין בירכה על הניסיון של הקטין להגיע לבית האם באמצע השבוע ועל ההתמדה היחסית, אך ציינה כי נראה שעדיין מדובר בצעד קטן מיידי בעת הזו וניכר כי הוא נעשה בעיקר כדי "לסמן וי" על העמידה בהחלטה ולא מתוך מקום של הפנמה אמיתית את מקומה של האם בחייו.

25. האפוט' לדין הביעה חשש למצבו של ב' וחוששת מההשפעה על כך המשפחה והמליצה כי לאור אי העמידה במתווה באופן מלא והזמן שחלף מאז המפגש עם ביהמ"ש, יש לשקול לקבוע כי מעתה ואילך יהיה על ב' להגיע למפגשים באופן מלא כמו יתר האחים, ולהבהיר בהחלטה ברורה את ההגעה של כל הקטינים למפגשים באופן מלא, להורות על שיתוף פעולה של ההורים עם תכנית הטיפול שהומלצה למשפחה ולחדד את מחויבות האב גם

בנוגע לשילוב הקטין ב' בטיפול כפי המלצת העו"ס בעדכונה האחרון.

26. **בתגובת האם מיום 9.6.24** - ביקשה האם לתת תוקף של החלטה להמלצות התסקיר מיום 22.5.24 בכל הנוגע לבת א'; עוד עתרה האם לאמץ את כל המלצות העו"ס בנוגע להטלת קנסות על האב במקרים שהוא לא מיישם את ההחלטות השיפוטיות לגבי זמני השהות ולגבי הגעה למפגשים הטיפוליים, וכן המלצותיה להפחתת זמני השהות של הקטינים עם האב, וזאת באופן דחוף ומיידי. לדבריה האב מחבל באופן שיטתי ומכוון בשהות הקטינים אצל האם מסית ומרעיל אותם נגדה. ב' הוא אמנם הסמן הקיצוני בהקשר זה ולמרבה הצער גם התחייבותו בפני ביהמ"ש לא גרמו לו להגיע לאם בשבועות האחרונים, ולאחרונה האב מונע גם מהבן ד' להגיע לאם ומחבל בדרכים שונות בזמני השהות של יתר הקטינים אצלה. מאחר ומקור הבעיה הוא האב, הרי שרק פעולה כנגדו תוכל להניב תוצאות ולפיכך יש לפעול בהתאם להמלצות העו"ס - להשית על האב סנקציות ולהפחית את שהות הקטינים עמו באופן שינטרל את השפעתו השלילית עליהם.

27. **בתגובת האב מיום 20.6.24** - טען כי האם וב"כ בסיוע משפחתה האמידה של האם מציפים את ביהמ"ש בתביעות בניסיון להטעותו; הדיווחים המוגשים מטעם האפוסטרופסית לדין מוגשים באופן חד צדדי ומציגים את האם כ"טלית שכולה תכלת", למרות שההיפך הוא הנכון. לדבריו, האם הצליחה להסית נגדו את הבת מ' וכמעט הצליחה להסית גם את א'. לדבריו הוא מעודד ואישר טיפול רגשי לבת א' בשיחתו עם יועצת האולפנה והתנהלות האם שמסיתה אותה נגדו וגרמה לנתק שלה עמו במשך חודשים הם שהובילו את א' למצב של חוסר תפקוד, ירידה דרסטית בלימודים, הסתגרות ובכי מר בפנימייה. בנוגע לטיפול במחלקת מעברים ניסו לתאם עמו טיפול והוא ניסה לחזור אליהם אך המזכירה לא נמצאת. האב הכחיש את טענות האם בדבר הסתתו כנגדה וטען כי ב' בגיל ההתבגרות חווה פגיעות חמורות מהאם, הוא מתאמץ להגיע לזמני השהות בביתה ולצערו מתקשה להתקדם ביישום כל ההחלטות במלואן מאחר והאם המתוחכמת מאתגרת אותו ומגלגלת את האשמה לפתחו (של האב) כדי להעניש את האב. האב שטח מספר סיבות בשלן לגרסתו לא הגיע ב' לשבתות אצל האם (סיכום בינו לבין האם לגבי את השבתות; שבת כיתתית); לדבריו יתר הילדים שוהים אצל האם באופן מלא כולל ד', שלעיתים רחוקות שב לביתו והאב לטענתו החזיר אותו לבית האם. לדבריו האם מאפשרת לבן ד' ללכת ואומרת שהיא תדווח עליו. האם מעוניינת לנתק את הקטינים ממנו. האב מבקש את עזרת מחלקת מעברים והאפוסט' לדין לטיפול ושיחות עם ב' ליישום מלא של החלטות ביהמ"ש. לדבריו ב' הגיע תמיד לטיפולים ובקרוב הוא מתחיל ללמוד בפנימייה וזקוק לרוגע נפשי.

28. **בהחלטתי מיום 4.7.24**, לאור התרשמותי מהמשך התדרדרות במצב המשפחתי, **הוריתי על קיום דיון**. הבהרתי לצדדים כי אני רואה בחומרה רבה את ההידרדרות במצב המשפחתי, את העובדה כי ההליך הטיפולי ביחידת מעברים עליו הוריתי בהחלטה מיום 30.5.24 טרם החל, וכן את דיווחי העו"ס והאפוסט' לדין בנוגע להיעדר נטילת אחריות מצד האב למצב, חרף הבהרות חוזרות ונשנות לאב, וכן את העובדה שחרף ההחלטות השיפוטיות לא מתקיימים זמני שהות סדירים בין האם והבן ב' אף לא באופן שגובש בהסכמה בפגישה של ביהמ"ש עם ב' בסיוע האפוסט' לדין.

29. **ביום 8.7.24 עדכנה העו"ס** כי בימים אלה צפוי להתחיל הטיפול ביחידה הטיפולית של מחלקת מעברים ופגישת אינטייק עם ההורים נקבעה ליום 18.7.24. לאור חוסר שיתוף של האב עם החלטות ביהמ"ש והספרות המקצועית בנושא של ניכור הורי **המליצה העו"ס על העברת המשמורת באופן מיידי** להורה המנוכר **והגבלת המפגשים עם ההורה המנוכר במסגרת מרכז קשר**, וכן **שבה על המלצתה להטלת סנקציות על האב שלא שיתוף פעולה עם**

החלטות ביהמ"ש ואף נראה כי המצב החמיר וילדים נוספים מחסירים מזמני השהות עם האם.

30. ביום 18.7.24 התקיים לפני דיון במעמד הצדדים (האב נטל לעצמו ייצוג משפטי ויוצג בדיון באמצעות באת כוחו), העו"ס והאפוטרופסית לדיון.

31. בדיון העו"ס עמדה על חומרת המצב, שמחייב לטענתה החלטה בדבר צמצום זמני השהות באמצע השבוע באופן שהוצע מטעמה בדיון: "... צריך לעשות זמני שהות ברורים בלי ימים מתחלפים עם רוב ברור של זמני השהות אצל האם, אני מוכנה לרכך את ההמלצה מה-8.7 לתקופת ניסיון, אם רוצים להאמין לאב, 3 ימים אצל האם - ראשון, שלישי וחמישי, שני ורביעי אצל האב. יומיים רצופים אצל האב המסרים מוחדרים בצורה אינטנסיבית. אני לא רוצה שיהיו יומיים רצופים" (עמ' 25 ש' 24-20 לפרוט'); לגבי שבתות הבהירה העו"ס כי "בגלל שישי חשיבות לאורח החיים הדתי, ובגלל שלא רואים רצף, אפשר לשקול שכל שבוע הילדים ישהו אצל האם ביום שישי עד שבת בבוקר ומאז ישהו אצל הילדים מהתפילה עד ראשון בבוקר"; ובנוגע לחופשה באוגוסט - "אני לא חושבת שזה הזמן אבל אם צריך אז שלא יעלה על שלושה ימים, יתאמו עד 10 ימים מראש באמצעות המתאם, גם לגבי שבתות שלמות ככל שמי מההורים מבקש לנסוע ולא יותר משבת מלאה בחודש בנתיים" (עמ' 25 ש' 33-28 לפרוט').

32. העו"ס הבהירה כי המתווה האמור יבחן במשך חודשיים, ועל כל הפרה יוטלו קנסות גדולים כאשר "הפרה זה איחור ברמה של חצי שעה ויציאה של חצי שעה לפני; לאחר חודשיים כבר יחל הטיפול וניתן יהיה לבחון את המצב, וככל שההחלטות השיפוטיות עדיין לא יבוצעו כסדרם, היא חוזרת על המלצתה מה-8.7.24 להורות על העברת משמורתם של הקטינים לאם וקביעת זמני שהות בפיקוח מרכז קשר בין האב לקטינים". (עמ' 26 ש' 5-2 לפרוט').

33. בהחלטתי שניתנה בסוף הדיון נדרשו הצדדים להגיב להמלצת העו"ס ביחס לשינוי זמני השהות, תוך ששבתתי על החלטתי להפניית המשפחה לטיפול בקשיי קשר במסגרת היחידה הטיפולית של מחלקת מעברים, וכן הוריתי לעו"ס לבדוק עם מחלקת מעברים לעניין התחלת טיפול מידי לבן ב'. כן הוריתי לעו"ס כי ככל שמי מהצדדים לא ישתף פעולה עם הטיפול, היא תעדכן את ביהמ"ש לאלתר.

עמדת האם

34. בתגובתה מיום 22.7.24 קיבלה האם את המלצות העו"ס ביחס לזמני השהות וביקשה מביהמ"ש לאמצם וליתן להן תוקף של החלטה.

35. ביחס לבת א' בת ה-17.2 ביקשה להחיל את העו"ס מיום 22.5.24 והיא תוחרג מכל הסדר אחר שייקבע על ידי ביהמ"ש.

עמדת האב

36. בתגובתו מיום 23.7.24 עתר האב להותיר את זמני השהות על כנם כפי שנקבעו בהחלטות מיום 12.7.23 ומיום 7.11.23, וכי הסדרים אלה יחולו על כל הקטינים - א', ב', ג', ד' וה', בהתאמות למסגרת הלימודים בפנימייה אליה יעבור ב', תוך שמירה על חלוקה שווה בין ההורים ושמירה על קשר עם אחיו ואחיותיו.

37. האב ביקש להדגיש את אחריות שני ההורים לקיום ההסדרים. האב עתר לקביעת זמני שהות ברורים לרבות התייחסות לאיסוף ואחיות ללקיחה לפעילויות השונות.

38. בסופ"ש - יהיו הילדים שבתות שלמות בבית ההורים לסירוגין לפי ההסדר הקיים; יחד עם זאת בשבתות בהם הקטינים אצל האם על מנת למנוע מחלוקות ומתחים מיותרים, השתתפות הבנים (ב' ו/או ד') או מי מהם בפעילות "אבות ובנים" תמשיך להתקיים כסדרה, אלא אם מי מההורים יודיע מראש על ביטולה.

39. בחופש הגדול- יחול ההסדר הקיים בהתאם להחלטות מיום 12.7.23 ומיום 7.11.23.

40. קרבת מגורי הצדדים מזמנת לקטינים מעברים זמינים בין הבתים וההסדר שהוצע מטעמו נועד לדייק את גבולות ההסדר להקשיחם ולחדד את האחריות של שני ההורים לו.

41. קבלת עמדת העו"ס משמעה הפחתה של יומיים שלושה בחודש בבית האב, נדידת הילדים מבית לבית כמעט מידי יום, כולל בשבת, וזאת למרות שהילדים יכולים לשהות בביתו של כל הורה בחופש הגדול 3 ימים ברציפות. לפיכך שינוי זה טומן בחובו יותר נזק מתועלת. הוא יביא לטלטלה מתמדת של הקטינים מבית לבית וכפיית "נוודות" של הילדים בין הבתים לרבות בסופי שבוע, תוך חיזוק הדפוס של מעברים בין הבתים במקום חיזוק הדפוס של רצף בכל בית - רצף שיהווה עבור האם הזדמנות לשיקום הקשר שלה עם הילדים וביסוסו לצד חוויה של המשכיות וקביעות ותחושה שהילדים גרים בכל אחד מהבתים ואינם על תקן "אורחים". לדבריו הנדידה התכופה כופה על הילדים התארגנות תמידית ומדי יום בנוסף ללינה כמעט כל לילה במיטה אחרת וסחיבת ציוד שיש בה משום הכבדה תמידית על חייהם.

42. לדברי האב חלה הטבה משמעותית לאחרונה בזמני השהות של ב' אצל האם. ב' שהה בבית האם שבת לאחרונה; לאחר שחלה הטבה בזמני השהות יש לתת הזדמנות לביסוס השינוי.

43. השינוי המוצע על ידי העו"ס מחייב בדיקת עמדות הילדים בטרם הפעלתו והוא יחייב מסירת הסבר לילדים כך שמטרת השינוי לשיטת העו"ס הוא ענישה (סנקציה) של האב ויש לקחת בחשבון את רגשות האשמה של הקטינים על הענשת האב וכעס חדש כלפי האם.

44. באשר לחודש אוגוסט לא ברור מה הטעם לצמצם לרצף של שלושה ימים בלבד והתוצאה לכך אך תהא הכבדה וקושי בקביעת פעילויות נופש עם הילדים. בכל מקרה לו לשיטת העו"ס ניתן לאשר 3 ימים רצופים באוגוסט מדוע יש לשנות את רצפי הימים כשהקטינים במסגרות?

45. בנוגע להטלת הקנסות יש לנהוג בזהירות ומתוך הבנה שגיוס ההורים לאחריות הורית ושיתוף פעולה לטובת הילדים היא המטרה העיקרית. לדברי האב חוויה אישית של נער מתבגר או סגנון הורי שונה או קושי בהפעלת סמכות הורית אינם יכולים להוות עילה להטלת קנס כספי ומכל מקום הכללים להטלת קנס חייבים להיות הדדיים כמוצע על ידי העו"ס.

46. לעמדת האב, הטלת קנס בגין סטייה מזערית של איחור בחצי שעה עלולה לגרום ליותר נזק מתועלת כשהורים ימצאו עצמם עסוקים באיסוף ראיות לשם התחשבות ופתיחת הליכים שיביאו להסלמת המערכת. לפיכך מוצע שככל שביהמ"ש ימצא לנכון לקבוע מנגנון של ענישה כספית הרי שהסנקציה הכספית תופעל לאחר שלושה איחורים מצטברים לפחות במהלך שבועיים, או חמישה איחורים מצטברים במהלך חודש קלנדרי ומוצע שכל הורה ינהל יומן מעקב של זמני השהות.

דין והכרעה

47. כאמור, הכרעתי דן הינה המשך ישיר להחלטתי מיום 24.1.24 בה ניתנה לאב הזדמנות לפני משורת הדין לפעול ליישום ההחלטות השיפוטיות בנוגע לזמני השהות והליך הטיפול המשפחתי שנקבע.

48. דא עקא, מסקירת ההליך לאחר החלטתי הנ"ל ועד הדיון, עולה בבירור כי האב המשיך להפר ההחלטות השיפוטיות שניתנו, הן ביחס לזמני השהות שעלה כי אינם מתקיימים בפועל ביחס לבן ב', החלו להתערער גם ביחס לבן ד', והאפוט' לדין והאם זקפו לחובת האב אף זליגות וסטיות בזמני השהות עם יתר הקטינים.

49. מהדיווחים שהוגשו מאז החלטתי האמורה עלה כי לא עלה בידי האב לעמוד בהתחייבותו בדיון מיום 15.1.24, לפעול לקיום זמני שהות באופן סדיר ועקבי בין האם לבן ב', המצוי בפועל במשמורתו.

50. אף המתווה המדורג שנקבע על פי הסכמת הקטין ב' לאחר פגישתי עמו, לא התקיים, בתואנות שונות, באופן התומך בהשפעה הרבה של האב על הקטין ועל קיומם של זמני השהות בפועל.

51. גם בנוגע להליך הטיפול, עלה מדיווחי המומחה הקודם - ד"ר סגל - כי האב הערים קשיים ופעל לסיכול הטיפול או יישום ההבנות אליהם הגיעו במסגרת הטיפול עם הבן ב', בפגישות המועטות שהיה מגיע אליהן; עד כדי כך שהמומחה התרשם כי ב' משמש "כלי משחק" בידי האב במאבקו כנגד האם, וביקש להפסיק את הטיפול במשפחה. טיפול פרטני בבן ב' טרם החל, ואף הטיפול המשפחתי במחלקת מעברים התעכב.

52. טענות האב לפיהן אין מדובר בהסתה או ניכור הורי מצדו אלא בחוויה של נער מתבגר בשל סגנון הורי של אמו "האם המתוחכמת" אשר לדבריו "מאתגרת אותו ומגלגלת את האשמה לפתחי" (ראו סעיף 5 לתגובתו מיום 20.6.24), מלמדת על המסרים המועברים על ידו לקטינים כנגד אימם, ומלמדים על המשך התנערות של האב מאחריותו לקיומו של קשר עקבי ורציף בין הקטין ב' לאמו, אחריות אשר כפי שהובהר לו שוב ושוב בשלל החלטותיי, מוטלת לפתחו, לנוכח

השפעתו הרבה על ב', ועת הבן ב' מכורח המציאות שנוצרה בעטיו, מצוי כיום הלכה למעשה במשמורתו שלו.

53. לא ניתן לקבל את השימוש שמבקש האב לעשות כביכול בקטין וברצונותיו, אשר לאור שלל הדיווחים שלפני מטעם גורמי המקצוע, ספק רב אם מהווים הם אכן את רצונותיו של הקטין עצמו, חלף רצונו של האב, אשר מסית אותו כנגד אמו, ודומה כי האב הוא זה שמדבר מגרוננו של הבן; התנהלות האב האמורה נעשית "על גבו" של הקטין האומלל, כאשר המומחה מטעם ביהמ"ש הבהיר בתגובותיו, שהקטין אינו אלא "כלי משחק" בידי אביו, וזאת בניגוד לטובתו ובאופן המזיק לבריאותו; **ולא ניתן עוד לקבל זאת.**

54. ניסיונו של האב להטיח אשמה בגורמים השונים בהליך המשפטי, המוטים לרעה כביכול נגדו, באשר עמדתם לא תאמה את עמדתו שלו (ראו סעיף 1 לתגובתו מיום 20.6.24) מלמדים אף הם על היעדר נטילת אחריות על חלקו של במצב שנוצר ובמצבם של הקטינים.

55. לאורך ההליך דן בלטה השפעתו הרבה של האב על הקטינים, ועלה שכאשר האב מפעיל סמכותו ההורית (כמתבקש) מתקיימים זמני השהות, וכאשר בוחר שלא להפעילה, הם לא מתקיימים כסדרם, בפרט ביחס לבן ב'. ההתרשמות העולה מההליך דן לאורך למעלה משנה מעת שנפתח על ידי האם, מלמד בבירור כי **האב הוא למעשה המפתח לקיומו של קשר בין הקטינים לאמם, בפרט בנוגע לבן ב' המצוי בפועל במשמורתו, ועל פיו יישק דבר.**

56. ראו לעניין זה דברי המומחה ד"ר סגל בחו"ד מיום 9.4.24 לפיהם "סיכומים שנערכו בתיאום עם ב' (כמו להגיע לאם על פי הסדר שהוצע) לא מתקיימים בפועל כי אחר שהוא חוזר לבית האב הוא מחליט שלא לקיים".

57. גם האפוסטרופסית לדין התרשמה בכל הנוגע למתווה שסוכם עם הקטין בפגישה עם ביהמ"ש ולא קיים לבסוף, כי **"יתכן ועדיין חסרה לו אף ברכת הדרך המלאה מהאב בעניין הקשר עם האם"** (סעיף 13 לתגובתה מיום 6.6.24).

58. לעניין זה אציין כי במסגרת ההליך הקשור - תלה"מ 64242-11-23 - הוגשה בימים האחרונים תגובת האב בה נטען בדרך אגב, כי: **"בשולי בקשה זו אציין שהאב עוודד את הבן ב' ששוהה אצל אימו בכל זמני השהות כשאר הקטינים ואף הצטרף לנופש המשפחתי המורחב של הורי האם מיום חמישי עד מוצ"ש".** בית המשפט מברך על כך, אולם יחד עם זאת טענת האב מחזקת את התרשמות בית המשפט וגורמי המקצוע כי הוא למעשה "המפתח" לקיומו של קשר תקין בין האם לקטין ב' ולקיומם של זמני שהות סדירים ביניהם.

59. אף בתגובתו האחרונה שהוגשה להליך זה ביום 23.7.24 עולה מידת השפעתו של האב על הקטינים ואף עירובם של הקטינים על ידו בהליך המשפטי בינו לבין האם, עת טען כי קבלת עמדת העו"ס באשר לשינוי זמני השהות בינו לבין הקטינים - **"השינוי ידרוש מסירת הסבר אמיתי לילדים, שמטרת השינוי, אליבא דעו"ס, היא ענישה (סנקציה) של האב. יש להביא בחשבון את הסיכון שהשינוי וההסבר עלולים לגרום לילדים, רגשי אשמה על הענשת האב וכעס חדש כלפי האם, תסכול וחוסר שיתוף פעולה, ו"שימור" הילדים בתוך "המאבק" - הגם שיכול והילדים יצייתו להסדר החדש"** (סעיף 3(ב) לתגובת האב).

60. טיעון זה מוטב היה לולא נטען כלל על ידי האב, אולם משנטען על ידו, יש בו להמחיש יותר מכל את מידת השפעתו של האב על הקטינים, ואף את העובדה כי למרות שלכאורה עולה מטענתו האמורה כי הוא מבין שגילוי הפרטים

והשיקולים במסגרת ההליך המשפטי לילדים יגרמו להם ל"לרגשי אשמה" ו"לשימור הילדים בתוך המאבק" - הוא עדיין סבור כי ישנה חובה לערבם בסכסוך המשפטי ולהסביר להם את השיקולים השונים לעמדת העו"ס; שיקולים אשר יש לומר כי אף הם אינם אלא פרשנות שהוא עצמו נותן לדברי העו"ס, ומבקש להקנות כנרטיב לילדיו המוסתים.

61. למותר לציין כי המלצת העו"ס שהינה גורם אובייקטיבי בתיק, אינה נובעת אלא מדאגה לשלומם הנפשי של הקטינים דן, אשר הם הניזוקים הישירים מהסכסוך בין הוריהם למרות שאינם צד פורמאלי להליך דן, בהיות טובת הקטינים שיקול העל בהליך הנוגע למשמורתם, הרי שמחובתה של העו"ס להגן על האינטרסים והזכויות שלהם.

62. בהקשר זה יציין כי לו האב אכן ימשיך יפעל בהתאם לעמדתו זו ויראה לנכון לערב אי אלו מהקטינים בפרטים או תובנות שלו אודות ההליך המשפטי בינו לבין האם, יהא בכך הפרה ברורה של הוראת סעיף 34 להחלטת מיום 24.1.24 בו נדרשו הצדדים והזוהרו במפורש "שלא לדבר סרה כנגד רעהו לאזניהם של הקטינים ולא לערבם בהליכים המשפטיים המתנהלים".

63. מידת השפעתו של האב על הקטינים ואחריותו למצבם בעת הזו הובהרה והוטעמה בפני האב זה בהחלטותי הקודמות, לרבות ההחלטה מיום 24.1.24, ובשל כך נקבע כי האחריות לעניין זה מוטלת לפתחו, הן לעניין קיומם של זמני שהות סדירים ועקביים בין הילדים (כולם, ובפרט ב') לבין אמם, והן לעניין ההליך הטיפולי המשפחתי לו זקוקה המשפחה, ובפרט ב'; הדברים אמורים ביתר שאת על רקע חידוש זמני השהות של ב' אצל האם ערב הדיון.

64. העו"ס ציינה בדיון כי: "הדיון [הנוכחי- ה.ג.] הוא העתק לדיון הקודם לפני חצי שנה. נטחנו כאן מים היום, נאמרו אותם דברים. חוסר לקיחת אחריות של האב ממשיך להדהד בבית משפט כפי שהדהד במשך חצי השנה האחרונה. בית המשפט נתן לאב הזדמנויות אינספור לעשות שינוי בדישה ובהתנהלות מול הילדים אבל זה לא קרה. ההטבה במצב של ב' קרתה לאחרונה בסמוך לדיון, ולמיטב זכרוני גם בדיון הקודם זה קרה ערב הדיון. גב' ליברמן אמרה שמבחינה פרקטית ב' מגיע אבל לא מבחינה רגשית. הילדים עושים בפועל מה שהאב אומר להם. שהאב אומר להם ללכת הם הולכים שאומר ללכת לטיפול הולכים. לא נדרשת ברכת הדרך של האב אלא מתן הוראות מהאב. האב ידע להגיד לילדים לכו כי מחייבים אותי, כי אני אסתבך. זה אמירות המאפיינות ניכור הורי....אני התרעתי בדיון הקודם שהמצב יזלוג לשאר הילדים ואנו רואים זאת אצל ד', ואני חוששת שיזלוג גם לבנות....אסור לתת לזה להמשיך. איבדנו זמן יקר. אנחנו מאבדים ילדים. ההטבה לא משכנעת, להיפך, זה מראה איך הניכור חי ובוטט. יש מצב שאיבדנו את ב'. הוא הולך לפנימייה. הילדים האחרים יהפכו להיות על המוקד. האמא לקחה אחריות. זה שאין לה סמכות הורית זה כי הוא מחק בעיני הילדים את הסמכות ההורית שלה....האב ביטל את הסמכות ההורית מהרגע הראשון שהיא יצאה מהבית במסגרים [צ"ל במסרים] שהועברו לקטינים. ב' מהדהד עד עכשיו באובססיה את המשפטים שאני שמעתי מהאב והאב בנוכחות הילדים....חייבים לצאת עם החלטה ברורה. אסור שזה ימשיך". (ראו: עמ' 24 ש' 33-36, ועמ' 25 ש' 1-6, 17-12, 20 לפרוט')

65. כפי שהבהירה האפוסטרופסית לדיון בדיון, חרף ההטבה שחלה בסמוך לדיון (וכפי הנראה על רקע הדיון שנקבע), זמני השהות עם ב' עדיין לא מתקיימים באופן מלא "יש הטבה בשבועות האחרונים שמגיע יותר. הגיע לשבת, היה שתי ארוחות. אולי לא כל השבת....הוא לא הגיע בכל המפגשים, אבל יש התקדמות" (עמ' 21 ש' 5-7); כן העידה האפוסטר' לדיון ביחס להתרשמותה מב' כי - "הוא בסוף לא בא ברצון, אנחנו לא מתמודדים עם הקושי שלו..." (עמ' 21 ש' 13); "לא נראה לי שהוא רוצה ללכת, הוא הולך כי הוא חייב" (עמ' 21 ש' 36 לפרוט');

66. מהמשך עדותה עולה כי הדברים משליכים אף על הבן ד' אשר לעדותה "ד' שיתף שגם הוא לא רוצה ללכת לבית של אמא, אין לו מה לעשות, אין משחקים, יכול לשחק רק עם ב', ב' היחידי שמתייחס אליו ונמצא איתו. הוא אמר כל הבעיות יפתרו כשאני אהיה עם אבא" (עמ' 21 ש' 26-28 לפרוט'); "ד' נגרר עם הזרם. צריך שיהיה ישור קו וכל הילדים מגיעים" (עמ' 21 ש' 32 לפרוט').

67. על אחריות האב למצב שנוצר ולקיומו של קשר תקין ועקבי בין הקטנים כולם לבין אמם, עמדתי זה מכבר בהחלטותיי, אולם בשל חשיבות הדברים, מצאתי אף להפנות פסיקה שעמדה על כך באופן מפורש.

68. בתמ"ש (משפחה קריות) 1090-02-09 פלוני נ' פלונית (14.11.2010) נקבע: "מחובתו של הורה משמורן, בין היתר, להבטיח קשר רצוף ושוטף בין הקטין אשר במשמורתו לבין ההורה השני, זאת גם כאשר היחסים האישיים בין ההורים משובשים. מחובתו של הורה משמורן גם, לדעת להבחין היטב בין רצונו הוא והאינטרסים האישיים שלו לבין טובתו של הקטין אשר במשמורתו".

69. כב' השופט סילמן בתמ"ש (משפחה קריות) 3589-02-11 פלוני נ' פלונית (20.12.2011) עמד אף הוא על חשיבות הקשר בין ההורים ועידוד לקשר מיטיב עם שניהם: "...חשיבותו של הקשר בין המשמורן ובין ההורה שאינו משמורן, מצויה בלב לבה של בחינת טובתם של קטנים. הורה הפוגם באיכות הקשר, פוגם למעשה בהתפתחות הקטין עליו הוא מופקד. משכך, לא רק למען מראית המערכת, שומה עלינו לאכוף את סדרי הביקור, אלא ובעיקר שמירה על טובת הקטנים והגנה על שלומם".

70. בתמ"ש (משפחה קריות) 37245-07-13 פלונית נ' פלוני (15.10.2014), מצא בית המשפט לנכון להדגיש הדברים אף מנקודת המבט של הקטין עצמו: "כבר נקבע חזר ונקבע בפסיקה כי הסדרי ראייה הנם זכות של הילד ולא בחירה של מי מהוריו; להסדרי הראייה חשיבות עליונה להתפתחות תקינה של הקטנים, ויכולתם לבנות קשרים זוגיים והוריים בעתיד; הסדרי הראייה משמרים להם דמות אב ואם, מסייעים בגיבוש זהותם; סדירותם ותכיפותם של ההסדרים משמשים אבני בוחן לכך".

71. על הנזקים העשויים להיגרם לקטנים המצויים בתווך בסכסוך בין הוריהם ונגקט כלפיהם ניכור הורי מצד מי מההורים, עמדתי כאמור בהחלטתי מיום 24.1.24; אולם דומה כי אלה לא הופנמו כראוי אצל האב, שמתקשה להבין את הנזק שהוא גורם במו ידיו לילדיו.

72. בהחלטתי מיום 24.1.24 הפניתי לדברי כבוד השופט אסף זגורי, בתמ"ש (נצ') 5075-04-15 פלוני נ' פלונית, (23.5.18), אשר יפים ביתר שאת בעת הזו, ולפיהם: "... אל לו לבית המשפט להמתין עד אשר תתרחש ותתרגש על המשפחה התוצאה העגומה של סרבנות קשר מוחלטת בין הקטין לבין אמו כדי לקבוע שניכור הורי מתקיים. בית המשפט לא נדרש לתוצאה החמורה ביותר שיכולה להיגרם כתוצאה מהפרקטיקה ההורית ודי לו בחשש סביר להתקיימות ניכור הורי ברמה פתולוגית כדי לעשות כל שבידו על מנת למנוע תוצאות אלו".

73. ובל נשכח כי עסקינן ב"זמן ילד" ראו: בע"מ 5082/05 היועמ"ש נ' פלוני, פ"ד ס(3) 201, 243 (2005).

74. בעת הזו, בחלוף למעלה מחצי שנה מהחלטתי מיום 24.1.24, משעולה כי האב לא נוטל על עצמו אחריות למצב

שנוצר, ממנו ניזוקים הקטינים, בפרט הבן ב' המצוי במשמורתו, אשר לדברי העו"ס ייתכן שכבר פספסנו את ההזדמנות לשיפור המצב בנוגע לבן ב', ועת עולה בבירור כי הדברים ממשכים ואף זולגים לעבר שאר הילדים; בשים לב להשפעתו הרבה של האב על הקטינים ועל ב' בפרט; ולאחר שנתתי לאב מספר הזדמנויות, שלא מצא לנכון לממשן למען טובת ילדיו; ולנוכח שיקול העל בהכרעה מסוג זה - טובת הילדים; **מצאתי להיעתר לבקשה שלפני להטלת סנקציות על האב לשם הבטחת אכיפת החלטותיי בעניינם של הקטינים, וכן לשינוי חלקי של זמני השהות בין האב לקטינים, באופן שיובהר להלן.**

זמני השהות בין האב לקטינים

75. זמני השהות שנקבעו על פי הסכמת הצדדים בדיון מיום 12.7.23 הם במחזורים של שבועיים, כך שבשבוע הראשון אחד ההורים מתראה עם הקטינים בימי ראשון ושני וחמישי עד ראשון, וההורה השני בימים שלישי ורביעי, ובשבוע השני מתהפכים זמני השהות בין ההורים.

76. העו"ס עמדה בדיון על החשש להותיר את הילדים ולו יומיים ברציפות אצל האב "יומיים רצופים אצל האב המסרים מוחדרים בצורה אינטנסיבית, אני לא רוצה שיהיו יומיים רצופים" (עמ' 25 ש' 23-24), ולפיכך המליצה כאמור כי יתראו עם האב בימים שני ורביעי ויתר הימים עם האם, כאשר גם בנוגע לשבתות המליצה כי אלה יתפצלו בין ההורים באופן שהקטינים ישהו עם האם בכל יום שישי עד שבת בבוקר ואצל האב משבת בבוקר עד לראשון בבוקר. (עמ' 25 ש' 29-31).

77. האם הסכימה כאמור להמלצה האמורה, אולם האב טען כי הדבר יגרום לטלטולם של הקטינים מידי יום ביומו באופן שיגרום ליותר נזק מתועלת.

78. לאחר ששקלתי הדברים סבורתני כי יש מקום להורות על צמצום של זמני השהות עם האב, אולם באופן שיאזן במידת מה את המעברים של הקטינים בין הבתים וימנע את טלטולם מידי יום ביומו בין שני הבתים, כפי שיובהר להלן.

79. לפיכך, הנני מורה כי הקטינים ישהו עם אביהם בימים ראשון ורביעי, ועם אמם בימים שני, שלישי וחמישי.

80. בהמשך להחלטה מיום 12.7.23 - ככל שלא יוסכם מפורשות אחרת בין הצדדים או בסיוע המתאם ההורי - בימים בהם לא מתקיימים מסגרות חינוכות הילדים יגיעו בשעה 08:30 לבית ההורה השני, כאשר הבאת הילדים הינה באחריות ההורה אצלו הילדים נמצאים.

81. בנוגע לסופ"ש - בראייה לטווח הרחוק ובהתחשב בכך ששניים מהילדים מצויים בפנימייה וככל הנראה יישארו לסירוגין בשבתות בפנימייה, ואף בהתחשב בבקשת האב עצמו כי בשבתות הוא יוכל לקחת את הבנים ללימוד "אבות ובנים" בבית הכנסת גם בשבתות שהקטינים שוהים בבית האם, ולאור דברי האב לפיהם "קרבת מגורי הצדדים מזמנת לקטינים מעברים זמינים בין הבתים" (סעיף 2 לתגובתו מיום 23.7.24); **אני נכונה לאמץ המלצות העו"ס, והחל משבת זו, הקטינים ישהו בבית האם מידי שבת בימי שישי עד לשבת בבוקר, ובשבת בבוקר ילכו מבית האם לבית הכנסת, ולאחר התפילה ילכו לבית האב, וישהו אצלו עד ליום ראשון.**

82. ככל שלמי מהצדדים מתוכננת נסיעה לשבת שלמה, העניין יתואם באמצעות המתאם ההורי או באי כח הצדדים, ומכל מקום לא יעלה על פעם אחת בחודש.

83. בכל הנוגע לחופשת הקיץ (חודש אוגוסט) - ככל שלא יעלה בידי הצדדים להגיע להסכמה אחרת (בין באמצעות ב"כ הצדדים ובין באמצעות המתאם ההורי), יימשכו זמני השהות האמורים לעיל גם בזמן החופשה, למעט אפשרות של כל אחד מהצדדים לקחת את הקטינים לחופשה של 3 ימים ברצף, שיוכל כל צד לתאם עד 7 ימים מראש.

84. בכל הנוגע לבת א' - לנוכח הדיווח החסוי שהוגש לפתחי על ידי העו"ס ביום 9.4.24, ובהתחשב בגילה של הקטינה (17), הנני נותנת תוקף להמלצת העו"ס בעניינה כפי שהובאו בסעיפים 1-2 לדיווח הגלוי מיום 22.5.24, כך שזמני השהות של א' באמצ"ש יתקיימו לפי שיקול דעתה, והבת א' תעדין בתחילת כל שבוע את הוריה אצל מי תשהה באותו שבוע; ובנוגע לסופ"ש - אלה ימשיכו להתקיים לסירוגין, באופן עליו הוריתי בסעיף 81 לעיל ביחס ליתר הקטינים - היינו בימי שישי אצל האם, ובימי שבת אצל האב;

85. האפוטרופסית לדין תעדין את הקטינים בתוכן החלטה זו ובמחויבותם של הקטינים כולם, לרבות ב', לקיים את זמני השהות כפי שנקבעו בה כסדרם, וכן את הבת א' במתווה החל עליה, הן לעניין זמני השהות והן לעניין הטיפול (ראו להלן).

86. המתווה האמור יתקיים כהמלצת העו"ס לפרק זמן של חודשיים - במהלך חודשים אוגוסט וספטמבר, וזאת במקביל לטיפול המשפחתי, שיש לקוות שהחל זה מכבר.

87. העו"ס תגיש תסקיר משלים לא יאוחר מיום 30.9.24, כאשר במסגרתו תתייחס, בין היתר, להליך הטיפול המשפחתי במחלקת מעברים ושיתוף הפעולה של הצדדים והקטינים עמו, בהתחלת טיפול בקטינים או במי מהם (ראו להלן) וכן לאופן קיומם של זמני שהות סדירים ביחס לכל אחד מהקטינים בהתאם להוראות החלטה זו.

סנקציות שנועדו לאכיפת ההחלטות השיפוטיות

88. בתי המשפט והספרות המשפטית הכירו לא אחת בצורך ובמקרים מסוימים אף בהכרח, להטיל סנקציות שונות שנועדו להגן כאמור על עניינם של הקטינים הניזוקים מהמאבק בין הוריהם, בנסיבות בהן אחד מההורים נוקט בתסמונת הניכור ההורי. ראו לעניין זה: סקירה מקיפה של כב' הש' דרורי ברמ"ש (מחוזי ירושלים) 55946-11-16 פלוני נ' פלונית (5.3.2019).

89. ראו לעניין זה גם דברי כב' השופט סילמן בתמ"ש (משפחה קריות) 37245-07-13 פלונית נ' פלוני (15.10.2014) לפיהם: "סבורני כי הטלת סנקציות במקרים מסויימים הנה ראויה, שלא לומר הכרחית."

90. יפים לעניין זה אף הדברים שהוזכרו בספרות המשפטית, לפיהם: "ככל שההורה המסית מסרב להכיר במקרה שהתנהגותו גורמת לילד, על בית המשפט להשתמש בכל אמצעי האכיפה המוגדרים בחוק, כדי להוציא את השליטה בקטין מידי ההורה המסית ולהחזירה להורה הראוי יותר". (ראו: ד"ר שרון פרילינג, ניכור הורי (תשע"ט-2019), עמ' 159, אשר הפנה למאמרו של ד' שרון "שיקולים מנחים בסוגיית משמורת וסדרי ראייה", משרד העבודה

והרווחה, קובץ מאמרים, אוגדן לפקידי הסעד לסדרי דין 25 (תשס"א).

91. ברמ"ש (מחוזי ירושלים) 55946-11-16 **פלוני נ' פלונית** (5.3.2019) המוזכר לעיל, עמד כב' השופט דרורי על הצורך להותיר בידי בית המשפט **שיקול דעת רחב** לעניין הסנקציות שיוטלו והעת להטילן, בשים לב לנסיבות כל מקרה ומקרה וטובת הילדים שלפניו (פסקה 824).

92. בתי המשפט נוהגים להטיל **סנקציות שונות** בשים לב לנסיבות כל מקרה ומקרה: מקום בו הופרו הסדרי ראייה באופן משמעותי כדי ניתוק קשר מצאו להטיל קנס כספי ואף מאסר. ראו למשל: תמ"ש (ת"א) 2631/01 **ק"א נ' ק"א** (2.5.2004); תלה"מ (חי') 1495-08-20 **ע' צ' ה' ר' נ' ע' ח'** (27.1.2021); תמ"ש (קריות) 37245-07-13 **פלונית נ' פלוני** (15.10.2014); בש"א (כפר סבא) 5647/05 **ע.ש. נ' ל.ק.** (13.2.2006); תלה"מ (ת"א) 10664-12-20 **פלוני נ' פלונית** (14.3.2022); יש מקרים שבהם בית המשפט מוצא להטיל קנס כספי על מנת **לכפות טיפול** שנועד לפתור את בעיית הניכור ההורי; ראו למשל: תלה"מ (חיפה) 5532-10-22 **ה.ז. נ' א.ס.** (18.9.2023); תמ"ש (נצרת) 4487-01-15 **פלונית נ' פלוני** (15.1.2017); תמ"ש (משפחה חיפה) 3524-09-11 **א' י' א' נ' ב' א'** (29.8.2016); במקרים אחרים, עת הניתוק בין הילדים לאחד מהוריהם גרם לנזקים קיצוניים ולפגיעה צמיתה בנפש הקטינים, הפסיקה אף הכירה בחיוב אב בפיוצי **במסגרת תביעת מזיקין**. ראו: הלכת אמין הידועה - ת"א (מחוזי ת"א) 1016/88 **ד.א. נ' י.א.** (26.6.1997); תמ"ש (ירושלים) 13993/02 **פלוני נ' פלונית** (15.2.2007); תלה"מ (ירושלים) 33291-05-19 **האם נ' האב** (30.1.2023); היו שמצאו להטיל סנקציה של **העברת משמורת** (להורה המנוכר). ראו: תמ"ש (משפחה תל אביב-יפו) 6680/02 **פלוני נ' פלונית** (8.6.2003); תלה"מ (משפחה פתח תקוה) 50984-06-22 **א' ר' נ' ש' ש'** (10.1.2024); ויש אף מצבים בהם מצאו מקום **להכרזה על קטין כחזק** ועל הוצאתו מבית שני ההורים למרכז טיפולי. ראו: רע"א 3009/02 **פלונית נ' פלוני**, פ"ד נו(4) 872 (2002); תנ"ז (משפחה תל אביב-יפו) 46258-06-23 **עו"ס לחוק נוער נ' ע.מ.** (23.7.2023).

93. **באשר למקור להטלת הסנקציות במקרים שנדרש להטילן**, כב' השופט סילמן הביע עמדתו הברורה לפיה סמכות ביהמ"ש לעניין זה אינה נובעת מכוח פקודת ביזיון בית המשפט (הטלת סנקציה לטובת המדינה מתוך עיקרון אכיפה), "...אלא מתוך חקיקה העוסקת במישרין בהגנה על טובת הקטינים- ובשלב זה הוראות חוק הכשרות המאפשרות ליתן סעדים לשמירת טובתם של קטינים באופן רחב. אין חולק כי החובה לנהוג במסירות כפי קטין מחייבת חובה לדאוג לרווחתו ולשלומו ולמנוע פגיעה בו". ראו: תמ"ש 37245-07-13.

94. בתמ"ש (י-ם) 4287-07-15 **פלונית נ' אלמוני** (30.4.2017), עמד כב' השופט פלקס על שני מקורות נורמטיביים לעניין זה: "האחד, סעיף 68(א) לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, תשכ"ב - 1962, המקנה לבית המשפט סמכות לנקוט באמצעים קבועים או זמניים, הנראים לו, לשם שמירה על עניינו של קטין, וזאת אף מיזמתו (השוו: תמ"ש (ב"ש) 3089-05-13 **פלוני נ' אלמונית** [פורסם בבנו] (2014); האחר, סעיף 7 לחוק בית המשפט לענייני משפחה, תשנ"ה - 1995, המקנה לבית המשפט סמכות לנקוט הליכי ביצוע בתובענה בעניינו של קטין".

95. בפסק דינו האמור מצא כב' השופט פלקס לעשות שימוש אף בסמכויות העומדות לרשם ההוצאה לפועל, כאמור **בחוק ההוצאה לפועל**, תשכ"ז-1967 (לרבות לאסור על יציאת בעל דין מן הארץ, לאסור עליו להיות בעל עניין בתאגיד, להגביל שימוש בכרטיסי חיוב, להחזיק או להשתמש ברישיון נהיגה, ואף להורות על מאסרו למניעת הפרעה לביצוע הליך), לשם אכיפת האב (המנכר) לשתף פעולה עם החלטותיו המפנות את המשפחה לטיפול מותאם ומטילות על האב חובה אקטיבית לעודד את הקטינים להיות בקשר טוב ומשמעותי עם האם (המנוכרת).

96. בנסיבות המקרה דנן, מאחר והתרשמתי כי האב הינו המפתח לקיום זמני השהות של הקטינים עם האם, ובעל השפעה רבה על דעתם של הקטינים ובייחוד הבן ב', לאחר שחרף החלטותי האב לא עמד בהתחייבותו כי זמני השהות של ב' עם אמו יתקיימו כסדרם, ודומה כי הוא ממשיך להסית את הקטינים ולערבם בהליכים המשפטיים שבין ההורים, ואף עושה בהם שימוש לצורך בניית הנרטיב כנגד האם (ראו סעיף 3(ב) לתגובתו מיום 23.7.24 ודברי ב"כ בדיון עמ' 24 ש' 23-24 לפרוט'); כאשר בסמוך לדיונים שנקבעו חלה הטבה ושיפור מה במצב, באופן המלמד על מידת השפעתו של האב על הילדים, בפרט על הבן ב'; ולאחר אזהרות חוזרות ונשנות בפני האב; מצאתי כי בשלה העת להשית על האב סנקציות, אשר תכליתן להביאו לציית להחלטות בית המשפט, ולהגן על עניינם של הקטינים שלפני וטובתם.

97. לאור האמור, ברוח הפסיקה, ולאחר ששקלתי את הנסיבות שלפני, אני מוצאת לאמץ את המלצת העו"ס ולהיעתר לבקשת האם להטיל סנקציות על האב בכל מקרה של הפרה של זמני השהות או אי שיתוף פעולה עם ההליך הטיפול המשפחתי ביחידת מעברים, או עם הטיפול הפרטני שצפוי לבן ב' - בסך של 500 ₪ בגין כל איחור לזמני השהות או איסוף מאוחר של זמני השהות. לעניין זה איחור הינו איחור מעבר ל- 30 דקות, שלא בהסכמה מפורשת של ההורה השני.

98. למען הסדר הטוב יובהר לאם כי סנקציות אלו יוטלו אף לפתחה ככל שאתרשם מהפרת החלטותי מצידה כאמור.

99. יובהר כי מטרת הסנקציות להבטיח אכיפה ולמנוע הפרה נוספת של החלטותי השיפוטיות, וזאת כאמור לשם הגנה על עניינם וטובתם של הקטינים שלפני.

100. יחד עם זאת, דווקא לנוכח טענות האב בדבר מחויבותו לעמידה בזמני השהות, כפי שהובאו לפני במסגרת הדיון האחרון, והשיפור שחל ערב הדיון בזמני השהות של הבן ב', ובשים לב לטענות ב"כ האב בדיון לפיהם האב "הפנים ושחרר הוא מתקדם הלאה"; "אחרי שהאבא הבין שהחלטה מחייבת, הוא ישלח את הילדים, תוגש טבלה מסודרת" (עמ' 24 ש' 26 ו-30 לפרוט); הרי שמצופה כי הדברים לא יגיעו כלל לידי צורך באכיפת הסנקציות דנן, ועצם החלטה זו, כמו גם הדיון שהתקיים ובסיוע הדרכה מקצועית מתאימה במסגרת הטיפול המשפחתי, יובילו לקיומם של זמני השהות ככתבם וכלשונם, ולשיתוף פעולה של הצדדים.

101. בנסיבות בהן מטרת הסנקציות הינה קיומם של זמני השהות כסדרם, לא מצאתי לקבל הצעת האב בדבר הטלת סקציות בגין מספר איחורים מצטבר בכל חודש, ולא ברור כיצד דווקא הצעה זו, היא זו שתמנע לשיטתו מצב בו "ההורים ימצאו עצמם עסוקים באיסוף ראיות לשם התחשבות ופתיחת הליכים...".

ההליך הטיפולי

102. כאמור, לאחרונה החלו הצדדים בהליך ההדרכה ההורית וטיפול משפחתי במחלקת מעברים.

103. על הצדדים לשתף פעולה באופן מלא עם הצוות הטיפולי ולהגיע למפגשים במחלקת מעברים כסדרם.

104. יש לקוות כי הצדדים יפעלו ככל המדרש על מנת להיתרם ולהפיק מהתוכנית הטיפולית את המירב להשאת טובת

ילדיהם הקטנים וכי הטיפול יסייע בעדם להפחית את הלהבות מהסכסוך העוצמתי המתנהל ביניהם.

105. כפי שהורתי בהחלטתי מיום 18.7.24, ככל שמי מהצדדים לא ישתף פעולה או יעכב את הטיפול במחלקת מעברים, מצופה שהעו"ס תעדכן לאלתר את ביהמ"ש, ובמצב זה יוטלו סנקציות כאמור לעיל על הצד המפר.

106. ביחס לבן ב', עלה צורך בקבלת טיפול פרטני רגשי מידי ; העו"ס דיווחה ביום 23.7.24 כי לא ניתן יהיה לעשות זאת במסגרת הטיפול המשפחתי במחלקת מעברים.

107. אזכיר, כי כבר בהחלטתי מיום 24.1.24, לנוכח הבהרת העו"ס כי במחלקת מעברים הדגש יהיה יותר על הדרכת הורים וטיפול בהורים, וכי ההמתנה עשויה להיות מספר חודשים, הוריתי לצדדים **לפנות לקופ"ח או המחלקה לבריאות הנפש, לשם קידום טיפול רגשי לכלל הילדים במימון ציבורי, כפי המלצת העו"ס** וזאת במקביל להמתנה לטיפול במחלקת מעברים. עוד ציינתי בהחלטה האמורה כי העו"ס והאפוטרופסית לדין יסייעו בידי ההורים לקדם סוגיית הטיפול באופן יעיל ומיטבי.

108. אולם, חרף הזמן הרב שחלף מאז החלטה זו, **אף אחד מהצדדים לא מצא לקדם את הטיפול האמור בילדים או מי מהם, ולא בבן ב', שכה זקוק לטיפול.**

109. הצדדים מתבקשים לקדם לאלתר את התחלת הטיפול הרגשי בילדים ולמצער בבן ב' בהתאם להחלטותיי מיום 24.1.24 וההחלטה מיום 23.7.24, להגיע להסכמה בדבר מטפל מוסכם שזמין להתחלת טיפול בהקדם האפשרי, **ועל הצדדים להגיש עדכון לעניין זה עד ליום 22.8.24.**

110. במידת הצורך יוועצו הצדדים לעניין זה עם המתאם ההורי, אשר יסייע בעדם להגיע להסכמות לעניין זה שיאפשרו את תחילת הטיפול בהקדם האפשרי, למען טובתו של ב'.

111. לעניין הטיפול הנפשי לבת א', בהמשך להמלצת העו"ס לעניין זה והדו"ח החסוי שהוגש לפני, ככל שא' תחפוץ בכך, היא רשאית לפנות למטפל ללא צורך בהסכמת ההורים, וזאת בכפוף להסכמת העו"ס דבר זהות המטפל, או לחילופין בכפוף להחלטה שיפוטית לאחר שא' תעביר את פרטי בקשתה באמצעות האפוטרופסית לדין, שרשאית להגישה גם באופן חסוי לבית המשפט. האפוטרופסית לדין תבהיר הוראה זו לבת א', וכן תבהיר לה את החשיבות בקבלת טיפול עצמאי, וביתר שאת לנוכח גילה, על סף בגרותה.

112. לעניין **הוצאות המשפט**, לפני משורת הדין ולנוכח התחייבות האב לעמוד בהחלטות השיפוטיות ופניית הצדדים לטיפול ולתיאום הורי, לא מצאתי ליתן בשלב זה צו להוצאות.

113. **ההחלטה הותרה לפרסום לאחר השמטת פרטים מזהים.**

